

საორგანიზაციო კომიტეტი ვინასერი მხარდაჭერისათვის
მაღლობას უხდის
მოთა რესთაველის ეროვნულ სამეცნიერო ფონდს
საბარემნების სამსახურს საქართველოში

THE ORGANIZING COMMITTEE EXPRESSES GRATITUDE
FOR FINANCIAL SUPPORT TO
SHOTA RUSTAVELI NATIONAL SCIENCE FOUNDATION
THE EMBASSY OF THE HELLENIC REPUBLIC IN GEORGIA

საერთაშორისო კონფერენცია

„ბიზანტინოლოგია საქართველოში -4“

თბილისი – ბათუმი – კაპადოკია

სექტემბერი 24-30-2013

Intercultural Euro - Mediterranean
Centre for Unesco

MINISTRY OF EDUCATION, CULTURE AND SPORT
www.moecs.ge

INTERNATIONAL CONFERENCE
“BYZANTINE STUDIES IN GEORGIA - 4”

Tbilisi – Batumi– Cappadocia

SEPTEMBER 24-30-2013

ბიზანტინოლოგთა საერთაშორისო ასოციაციის საქართველოს
ეროვნული კავშირი

იღიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკად. გიორგი წერეთლის
აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტი

ივანე ჯავახიშვილის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კლასიკური
ფილოლოგიის,

ბიზანტინისტიკისა და ნეოგრეცისტიკის ინსტიტუტი

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
აფარებენ საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციას თემაზე

“ბიზანტინოლოგია საქართველოში - 4”

კონფერენცია გაიხსნება ქ. თბილისში 2013 წლის 24 სექტემბერს
ივ.ჯავახიშვილის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის
სხდომათა დარბაზში (ი.ჭავჭავაძის პრ.1, I კორპუსი)

25-26 სექტემბერს კონფერენცია მუშაობას განაგრძობს
ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო ინსტიტუტში
(ნინოშვილის ქ. 35)

27-30 სექტემბერს დაგეგმილია ექსკურსია კაპადოკიაში

თბილისი – ბათუმი – კაპადოკია

2013

ISBN 978-9941-437-49-6

© პროგრამა “ლოგიტი” 2013

პუბლიკაციები და ღონისძიებები კლასიკური ფილოლოგიის,

ბიზანტინისტიკისა და ნეოგრეცისტიკის სფეროში

ილია ჭავჭავაძის გამზირი 13, თბილისი 0179

ტელ. (+995 32) 2 22 11 81, ფაქსი (+995 32) 2 22 11 81

ელ. ფოსტა: logos@greekstudies-tsu.ge

ვებ. გვერდი: www.greekstudies-tsu.ge

Georgian National Committee of Byzantine Studies
Ilia State University Acad. Giorgi Tsereteli Institute of Oriental
Studies
The Institute of Classical, Byzantine and Modern Greek Studies
of Ivane Javakhishvili State University
Batumi Shota Rustaveli State University
are organizing the International Conference

“Byzantine Studies in Georgia – 4”

Opening of the conference on 24 September, 2013 at Iv.
Javakhishvili Tbilisi State University conference hall
(I.Chavchavadze ave.1, building I)

The conference will continue on 25-26 September at Batumi Shota
Rustaveli State University
(Ninoshvili str.35)

An excursion to Cappadocia is planned on 27-30 September

Tbilisi – Batumi – Cappadocia

2013

ISBN 978-9941-437-49-6
© Programm “Logos” 2013
Institute of Classical, Byzantine and Modern Greek Studies
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University
13 Chavchavadze ave., 0179 Tbilisi, Georgia
Tel.: (+995 32) 2 22 11 81, Fax: (+995 32) 2 22 11 81
E-mail: logos@greekstudies-tsu.ge
WebPage: www.greekstudies-tsu.ge

პონფერანციის საორგანიზაციო კომიტეტი:

ელეფთერიოს პროიოს – კონფერენციის საორგანიზაციო კომიტეტის საპატიო თავმჯდომარე საბერძნეთის სრულუფლებიანი და საფანგებო ელჩი საქართველოში

ნელი მახარაძე

ფილოლ. მეცნ. დოქტორი, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკად. გ.წერეთლის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტის ბიბანგინოლოგიის განყოფილების გამგე, კონფერენციის საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარე

თინა ლოლიძე

პროფესორი, ივჯავახიშვილის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კლასიკური ფილოლოგიის, ბიბანგინისტიკისა და ნეოგრეციის ინსტიტუტის ბიბანგინოლოგიის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი კონფერენციის საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარის მოადგილე

მარინე გიორგაძე

პროფესორი, ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ევროპეისტიკის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი კონფერენციის საორგანიზაციო კომიტეტის თანათავმჯდომარე

ნოდარ ლომოური

პროფესორი, ისტორიულ მეცნიერებათა დოქტორი, „საქართველოს ბიბანგინოლოგთა ეროვნული კავშირის“ პრეზიდენტი

რისმაგ გორდებიანი

აკადემიკოსი, ივჯავახიშვილის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის კლასიკური ფილოლოგიის, ბიბანგინისტიკისა და ნეოგრეციისტიკის ინსტიტუტის დირექტორი

გიორგი თავამაიშვილი

ისტორიის დოქტორი, აჭარის განათლების, კულტურისა და სპორტის მინისტრი

ალიოშა ბაკურიძე

პროფესორი, ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორი

THE ORGANIZING COMMITTEE OF THE CONFERENCE:

Eleftherios Proios - Honorary chair

His Excellency the Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Hellenic Republic in Georgia

Neli Makharadze – Chair

Doctor, Head of Department of Byzantine Studies at G.Tsereteli Institute of Oriental Studies, Ilia State University.

Tina Dolidze – Vice-chair

Professor, Head of Department of Byzantine Studies at the Institute of Classical, Byzantine and Modern Greek Studies, Iv.Javakhishvili Tbilisi State University

Marine Giorgadze – Co-chair

Professor, Head of Department of European Studies at Batumi Shota Rustaveli State University

Nodar Lomouri

Professor, Doctor, President of Georgian National Committee of Byzantine Studies

Rismag Gordezhiani

Academician, Director of the Institute of Classical, Byzantine and Modern Greek Studies, Iv.Javakhishvili Tbilisi State University

Giorgi Tavamaishvili

Doctor, Minister of Education, Culture and Sport of Autonomous Republic of Adjara

Aliosha Bakuridze

Professor, Rector of Batumi Shota Rustaveli State University

გიორგი სანიკიძე

პროფესორი, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკად. გ.წერეთლის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტის დირექტორი

ტიტიკა სტასინოპულუ-პაპაზისი

პროფესორი, იუნისკოს ეკონომიკიტერანული ინტერკულტურული ცენტრის პრეზიდენტი

თამარ მესხი

ფილოლოგიის დოქტორი, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკად. გ.წერეთლის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტის „ბერძნული კულტურისა და ქრისტიანული აღმოსავლეთის სამეცნიერო კვლევითი ცენტრის“ ხელმძღვანელი

ელისო ელიშბარაშვილი

ფილოლოგიის დოქტორი, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკად. გ.წერეთლის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტის ბიბანტინოლოგიის განყოფილების მკვლევარი

თლდა ბერიძე

ფილოლოგიის დოქტორი, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკად. გ.წერეთლის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტის ბიბანტინოლოგიის განყოფილების მკვლევარი

ჯულიეთა შოშიაშვილი

ფილოლოგიის დოქტორი, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკად. გ.წერეთლის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტის ბიბანტინოლოგიის განყოფილების მკვლევარი

ნინო ინაიშვილი

ისტორიის დოქტორი, ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ნიკო ბერძენიშვილის ინსტიტუტის მთავარი მეცნიერი თანამშრომელი

თამარ სირაძე

პროფესორი, ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

Giorgi Sanikidze

Professor, Director of G.Tsereteli Institute of Oriental Studies, Ilia State University

Titika Stassinopoulou-Papazissi

Professor, President of Intercultural Euromediterranean Center for UNESCO
(IEMC-UNESCO)

Tamar Meskhi

Doctor, Head of the “Greek Culture and Christian East Scientific-Research Center” at G.Tsereteli Institute of Oriental Studies, Ilia State University

Eliso Elizbarashvili

Doctor, Researcher at the Department of Byzantine Studies, G.Tsereteli Institute of Oriental Studies, Ilia State University

Olga Beridze

Doctor, Researcher at the Department of Byzantine Studies, G.Tsereteli Institute of Oriental Studies, Ilia State University

Juli Shoshiashvili

Doctor, Researcher at the Department of Byzantine Studies, G.Tsereteli Institute of Oriental Studies, Ilia State University

Nino Inaishvili

Doctor, Batumi Shota Rustaveli State University

Tamar Siradze

Professor, Batumi Shota Rustaveli State University

ადგილობრივი საორგანიზაციო კომიტეტი:

ედიშერ ჩავლეიშვილი

ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ადმინისტრაციის ხელმძღვანელი

შოთა მამულაძე

პროფესორი, ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

მერაბ ხალვაში

ასოცირებული პროფესორი, ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ინგა შამილიშვილი

ასოცირებული პროფესორი, ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ნანა მაბმიშვილი

ასისტენტ-პროფესორი, ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

Local organizing committee:

Edisher Chavleishvili

Head of Administration at Batumi Shota Rustaveli State University

Shota Mamuladze

Professor, Batumi Shota Rustaveli State University

Merab Khalvashi

Associate Professor, Batumi Shota Rustaveli State University

Inga Shamilishvili

Associate Professor, Batumi Shota Rustaveli State University

Nana Mazmishvili

Assistant Professor, Batumi Shota Rustaveli State University

პროგრამა

PROGRAMME

**23 სექტემბერი – თბილისი
სტუმრების დახვედრა, დაბინავება სასტუმრო “მუზაში”
(კუს ტბის გზა № 1)**

ექსკურსია

12.00 – 13.30 – ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრი

14.00 – 18.00 – მცხეთა:

ჯვარის მონასტერი, სვეტიცხოველი, სამთავრო

სადილი მცხეთაში 15.00 – 17.00

23 September – Tbilisi

Meeting of the guests, accommodation at the hotel “Muza”

(Kus tba road N1)

Excursion

12.00 – 13.30 - National Centre of Manuscripts

14.00 – 18.00 – Mtskheta

Monasteries: Jvari, Svetitskhoveli, Samtavro

15.00 - 17.00 - Dinner in Mtskheta

24 სექტემბერი – თბილისი

10.00 – 11.00 მონაწილეთა რეგისტრაცია

11.00 – 12.00 კონფერენციის გახსნა

(ივანე ჯავახიშვილის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი,
I კორპუსი, ი.ჭავჭავაძის პრ. 1, პეტრე მელიქშვილის სახელობის სხდომათა
დარბაზი, აუდიტორია 115)

შესავალი სიტყვა

ნელი მახარაძე

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკად. გიორგი წერეთლის აღ-
მოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტის ბიზანტინოლოგიის განყოფილების
გამგე, საქართველოს ბიზანტინოლოგთა ეროვნული კავშირის გამგეო-
ბის წევრი, კონფერენციის საორგანიზაციო კომიტეტის თავმჯდომარე

მისალმებები:

ვლადიმერ პაპავა

აკადემიკოსი, ივ. ჯავახიშვილის თბილისის სახელმწიფო უნივერსი-
ტეტის რექტორი

ელეფთერიოს პროიოსი

კონფერენციის საორგანიზაციო კომიტეტის საპატიო თავმჯდომარე
საბერძნეთის სრულუფლებიანი და საგანგებო ელჩი საქართველოში

თამაზ გამყრელიძე

აკადემიკოსი, აკად. გ.წერეთლის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტი-
ტუტის სამეცნიერო საბჭოს თავმჯდომარე

რისმაზ გორდებიანი

აკადემიკოსი, ივ. ჯავახიშვილის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტე-
ტის კლასიკური ფილოლოგიის, ბიზანტინისტიკისა და ნეოგრეციისტიკის
ინსტიტუტის დირექტორი

გიორგი სანიკოძე

პროფესორი, ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტის აკად. გიორგი
წერეთლის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტის დირექტორი

ტიტიკა სტასინოპეულუ-პაპაზისი

პროფესორი, იუნისეკოს ევრომედიტერანული ინტერკულტურული ცე-
ნგრის პრეზიდენტი

September 24 – Tbilisi

10.00 – 11.00 Registration of Participants

11.00 – 12.00 Opening of the Conference

(Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, I building, I.Chavchavadze ave.1,
Petre Melikishvili Conference Hall, Auditorium 115)

Opening Speech

Neli Makharadze

Head of the Department of Byzantine Studies of Acad. Giorgi Tsereteli Institute of Oriental Studies, Ilia State University
Member of the Georgian National Committee of Byzantine Studies
Chair of the Conference Organizing Committee

Welcome Speeches:

Vladimir Papava

Academician, Rector of Tbilisi Iv.Javakhishvili State University

Eleftherios Proios

Honorary Chair of the Conference Organizing Committee
Ambassador Extraordinary and Plenipotentiary of the Hellenic Republic in Georgia

Thomas Gamkrelidze

Academician, Head of Scientific Council of Acad.G.Tsereteli Institute of Oriental Studies

Rismag Gordeziani

Academician, Director of Iv.Javakhishvili Tbilisi State University Institute of Classical Philology, Byzantine and Modern Greek Studies

Giorgi Sanikidze

Professor, Director of G.Tsereteli Institute of Oriental Studies, Ilia State University

Titika Stassinopoulou-Papazissi

Professor, President of Intercultural Euromediterranean Center for UNESCO (IEMC-UNESCO)

24 სექტემბერი - თბილისი 12.00 – 14.00 პლენარული სხდომა

(იგანე ჯავახიშვილის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი,
I კორპუსი, ი.ჭავჭავაძის პრ. 1, პეტრე მელიქიშვილის სახ. სხდომათა დარბაზი)

**თავმჯდომარეები: ნელი მახარაძე, თინა დოლიძე,
ნოდარ ლომოური**

**ადოლფ მარგინ რიცერი (პაიდელბერგი)
მილანის „შემწყნარებლობის ედიქტი“ კონსტანტინეს რელიგიური
პოლიტიკის კონტექსტში**

**კიფი მაჩაბელი (თბილისი)
ბიზანტიური მოღელი და ქართული რეპლიკები**

**გურაბ პაპასქირი (თბილისი)
საქართველოს მიმართ ბიზანტიის იმპერიული პოლიტიკის ზიგბაგები
XI საუკუნეში (ზოგადი ხედვა)**

**ნოდარ მამისაშვილი (თბილისი)
მრავალმიანობა თვით სამყაროს ბუნებაა**

**მალხაბ ერქვანიძე (თბილისი)
საერთო კანონიკურ-სტრუქტურული პარალელების მიების დასაწყი-
სი ქართულ და ბიზანტიურ გალობაში (ერთი საგალობლის მუსიკალ-
ური ანალიზი)**

**საეკლესიო საგალობლები მთაწმინდის მამა დავითის გაძრის მგა-
ლობელთა გუნდის შესრულებით, ლობარი მალხაბ ერქვანიძე.**

**ანსამბლ „მზეთამზის“ ეთნო-მუსიკოლოგ ქალთა გრადიციული სიმ-
ღერების შემსრულებელი ანსამბლი.**

**ქართული ხალხური სიმღერისა და საკრავების სახელმწიფო მუზეუმ-
თან არსებული ვაჟთა ეთნოგრაფიული ჯგუფი „მჭელი“, ხელმძღვანე-
ლი ქეთევან ბაიაშვილი.**

14.30 – 15.30 მსუბუქი სადილი

16.00 – 18.00 ექსკურსია:

საქართველოს ეროვნული მუზეუმი

22.35 – გამგბავრება ბათუმში რკინიგბის სადგურიდან

25 სექტემბერი – ბათუმი

07.00 – სტუმრების დახველრა, დაბინავება სასტუმროში

10.00 – 11.00 მონაწილეთა რეგისტრაცია

(ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელობის უნივერსიტეტი, ნინოშვილის ქ. 35)

11.00 – 12.00 კონფერენციის გახსნა:

(შოთა რუსთაველის დარბაზი, № 55)

შესავალი სიტყვა

მარინე გიორგაძე

პროფესორი, ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ეფროპეისტიკის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი, კონფერენციის საორგანიზაციო კომიტეტის თანათავმჯდომარე

მისალმებები:

ალიოშა ბაკურიძე

პროფესორი, ბათუმის შოთა რუსთაველის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორი

გიორგი თავამაიშვილი

აჭარის განათლების, კულტურისა და სპორტის მინისტრი

არქიმანდრიგი ადამი (ვახტანგ ახალაძე)

პანო იანაკოპულოსი

პროფესორი, პირეოსის ტექნიკური უნივერსიტეტი (საბერძნეთი)

ქალთა კამერული გუნდი, სამხატვრო ხელმძღვანელი ზაირა ვადა-ჭიორია (ქ. ბათუმის მერიის ხელოვნებისა და კულტურის ცენტრი) – საეკლესიო საგალობლები

12.00 – 14.00 პლენარული სხდომა

(შოთა რუსთაველის დარბაზი, № 55)

თავმჯდომარები: მარინე გიორგაძე, თეოდორ დე ბრუინი

მიხეილ ბიბიკოვი (მოსკოვი)

ბიზანტიური დროითი კატეგორიები

თეოდორ დე ბრუინი (ოფავა, კანადა), **ქეროლ ჰარისონი** (დარემი,
დიდი ბრიტანეთი)
პატრისტიკა მსოფლიოში: დარგის მდგომარეობა

ქეროლ ჰარისონი (დარემი, დიდი ბრიტანეთი), **თეოდორ დე ბრუინი**
(ოფავა, კანადა)
ძველი და ახალი თემები პატრისტიკაში

თინა დოლიძე (თბილისი)

ბერძნული პატრისტიკული ღვთისმეტყველების კვლევა თანამედრო-
ვე საქართველოში

14.00-15.00 მსუბუქი სადილი

სექციები და მათი მუშაობის განრიგი

რეგლამენტი მოხსენებისთვის 15 წუთი

I სექცია

ისტორია, არქეოლოგია, ნუმიზმატიკა

(მოთა რესთაველის დარბაზი, № 55)

სექციის ხელმძღვანელი ნინო ინაიშვილი

15.00-18.00 – I სხდომა

თავმჯდომარები: ნინო ინაიშვილი, გიორგი თავამაიშვილი

მანანა გაბაშვილი (თბილისი)

საქართველოს როლი ტრაპიზონის იმპერიის დაარსებაში

დენიზა სუმბაძე (თბილისი)

ქართველ ბაგრატიონთა ტიტულის – „დავითიან-სოლომონიანის“ ის-
ტორიულ-მესიანისტური გაეგბისათვის

ნანა გელაშვილი (თბილისი)

ირან-ბიზანტიის ურთიერთობები VI-VIIIს-ის პირველ მესამედში

16.30 -16.45 შესვენება

მარიკა მშვილდაძე (თბილისი)

ბიზანტიის იმპერიისა და დასავლეთ საქართველოს შავიბლვისპირე-
თის ურთიერთობის ისტორიის შესწავლის საკითხისათვის (IV-VI სს.)

დავით ჩხეიძე (თბილისი)

შეა საუკუნეების რელიგიური ომების გამოძახილი თანამედროვე
პოლიტიკაში

ნანა ხახუფაიშვილი (ბათუმი)

ქალის ყოფის თავისებურებაზი აღრებიზანგიურ ხანაში
(IV-VII საუკუნეები)

II სექცია

ენა და ლიტერატურა

(აუდიტორია № 59)

სექციის ხელმძღვანელი მაია რაფავა

15.00 – 18.00 – I სხდომა

თავმჯდომარეები: მაია რაფავა, რამაზ ხალვაში

ეკა დუღაშვილი (თბილისი)

იოანე დამასკელის ხსენება და მისი ჰიმნოგრაფია X ს-ის ქართულ
იადგარებში

ექვთიმე კოჭლამაბაშვილი (თბილისი)

წმიდა მამამ ძველ ქართულ ლიტერატურაში

ასმა ჰალვანი (ბეირუთი, ლიბანი)

ჯულია კრისტევას რომანი „მკვლელობა ბიზანტიაში“

ლალი ურდულაშვილი (თბილისი)

მზის სიმბოლიკა ბიბანგიურ პატრისტიკასა და ვნობაძის რუსთ-
ველობოგიურ ნააზრევში

16.30 -16.45 შესვენება

რამაზ ხალვაში (ბათუმი)

რას გულისხმობს იოანე-ზოსიმეს „საწამებელად“

რუსუდან ლაბაძე (თბილისი)

ერთი ბიბანგიური აპოკრიფის ვარიაციები ხალხურ და ოფიციალურ
ქრისტიანობაში

ირმა ყარაულაშვილი (თბილისი)
„ავგარობის ეპისტოლე“ და ეფთუმე ათონელი

ია გრიგალაშვილი (თბილისი)
იპოლიტე რომაელის „აღსასრულისათვის ქამთამსა“ „წმიდა გობრონის წამებაში“

III სექცია

**კოდიკოლოგია, ტექსტოლოგია, თარგმანი
(აუდიტორია № 60)**

სექციის ხელმძღვანელი დარეჯან თვალთვაძე

15.00 – 18.00 – I სხდომა

თავმჯდომარეები: ნათელა ვაჩნაძე, ანა ხარანაული

დარეჯან თვალთვაძე (თბილისი)
ოთხთავის გიორგი მთაწმიდლისეული რედაქციის უძველესი თარი-
ღიანი წესხა

ქეთევან ასათიანი (თბილისი)
კალმახის ციხესთან დაკავშირებული ხელნაწერები

ნათელა ვაჩნაძე, ლია კიკნაძე (თბილისი)
თეოდორე სალოსის სასწაული და ცად ამაღლების ისტორია

ქეთევან ტატიშვილი (თბილისი)
ათონელი მამების საგალობლები XVIII საუკუნის ერთ ლიტურგიკულ
კრებულში

16.30 -16.45 შესვენება

თამარ ცოფურაშვილი (თბილისი)
იოანე ოქროპირის დაბადების განმარტების ქართული თარგმანი

ლელა ხოფურია, თინა ცერაძე (თბილისი)
ახლად გამოვლენილი ქართული წყაროები იოანე მოწყალის შესახებ

მაია ბარამიძე (ბათუმი)

გოგიერთი სინონიმი იოანე სინელის „კიბის“ ქართულ პროგრამულ თარგმანებში (შედარებითი ანალიზი)

გიორგი მაჭარაშვილი (თბილისი)

ცხოვრება და ღვაწლი წმიდასა თომა იერუსალიმელ პატრიარქისა

IV სექცია

**ფილოსოფია, თეოლოგია, ეკლესიოლოგია
(აუდიტორია № 58)**

სექციის ხელმძღვანელი გიორგი ალიბეგაშვილი

15.00 – 18.00 – I სხდომა

თავმჯდომარეები: ქერთლ პარისონი, თენგიზ ირემაძე

ლელა ალექსიძე (თბილისი)

სიკვდილის ორი გაგება ბერძნულ და ქართულ ტრადიციაში

ლალი გაქარაძე (ბათუმი)

ქრისტიანული ფილოსოფია შუა საუკუნეების ქართულ და ბიზანტიურ ფილოსოფიაში (იოანე პეტრიწი – გრიგოლ პალამა)

გაბორ ბუგასი (ბუდაპეშტი)

იმპერატორ იულიანეს სოლარული თეოლოგია და მისი ბიზანტიური რეცეფცია

თენგიზ ირემაძე (თბილისი)

ნეოპლატონური მოძღვრება სულის შესახებ და მისი ბიბლიური ტრანსფორმაცია იოანე პეტრიწითან

პეტერ პეტრი (საგამბოლი)

მევლანას კულტი და სუფიური მისტიციზმი

რაულ გვეტაძე, გიორგი რამიშვილი, დავით გვეტაძე (თბილისი)

არეოპაგიტული თხმულების კოდირებული ლოგოსი „იეროთეოს“ და ქართული ანბანური დამწერლობის 2300 წლისთავისთვის

16.30 -16.45 შესვენება

მაგდა მჭედლიძე (თბილისი)

ფილოსოფიის სტაგუსის გააჩრებისათვის XI-XII საუკუნეების ქართველ ავტორებთან

ჯული შოშიაშვილი (თბილისი)

უფლის თასი (ბ მუსთიკბ კრატერ) დიონისე არეოპაგელის თხზულებებში

დალი ნადიბაიძე (თბილისი)

ტურინის სუდარა და მაცხოვრის ხელიუქმნელი ხატები

რუსუდან კობახიძე (თბილისი)

ვენახის ბიბლიური სახისმეტყველებისათვის

V სექცია

**კულტურა, ხელოვნება
(აუდიტორია № 61)**

სექციის ხელმძღვანელი ირმა მათიაშვილი

**I სხდომა
15.00-18.00**

თავმჯდომარეები: ირმა მათიაშვილი, მერაბ ძნელაძე

ანა არევშაგიანი (ერევანი)

ბერძნული გავლენა სომხური მუსიკის თეორიაზე, სპირიდონ მელიქ-იანის ნარკვევი თანამედროვე მუსიკოლოგიის შუქბე

მერაბ ძნელაძე, მაია იბორია (თბილისი)

თბილისის წმ. ორმეოც სებასტიელ მოწამეთა ეკლესია

ნინო ქავთარია (თბილისი)

ქართულ-ბერძნული ხელნაწერი (გავარუ 0.I.58) რუსეთის ეროვნული ბიბლიოთეკიდან: XV საუკუნე და მხატვრული ტრადიცია

ეთერ ედიშერაშვილი (თბილისი)

XV-XVI სს-ის ქართული ლიტურგიკული გრაფნილების მხატვრული გაფორმების თავისებურებანი (გვიანბიზანგიურ ნიმუშებთან მიმართება

მაგლა სუბიაშვილი (თბილისი)
კვლავ ტერმინ „მორთულის“ გაგებისათვის

ნინო ჭიჭინაძე (თბილისი)
ღვთისმშობელი აგისიორიტისა-ს თაყვანისცემის ვიზუალური რეკონ-
სტრუქტური

16.30 -16.45 შესვენება

18.00 – ექსკურსია:

გონიოს მუზეუმი-ნაკრძალი
ბათუმის ბოტანიკური ბადი

20.00 - ბანკეტი

26 სექტემბერი - ბათუმი

I სექცია

ისტორია, არქეოლოგია, ნუმიზმატიკა
(შოთა რუსთაველის დარბაზი № 55)
სექციის ხელმძღვანელი ნინო ინაიშვილი

11.00-14.00 – II სხდომა

თავმჯდომარეები: დარეჯან კლდიაშვილი, ემზარ კახიძე

ვლადიმერ კეპელია (თბილისი)
პეტრიწონის ფიპიკონის რამდენიმე ადგილის განმარტებისათვის

ხათუნა თოდაძე (თბილისი)
ქართულ-ბიზანტიური სამონასტრო ცხოვრების სტრუქტურა

თინა იველაშვილი (ახალციხე)
ბერძნების კომპაქტურად შემოსახლება სამცხე-ჯავახეთში

დარეჯან კლდიაშვილი (თბილისი)
ქართველი არისტოკრატია ბიზანტიაში – ჯოვიკისძეები

12.30 – 12.45 შესვენება

ლელა შათირიშვილი (თბილისი)
ცნობები IV საუკუნის სამი ბიზანტიელი მოღვაწის შესახებ

მანანა ფხავაძე, რაულ ჩაგუნავა (თბილისი)
„ზაფიანე ქართლისაას“ აშოგის ვინაობისათვის

ნათელა ფოფხაძე (თბილისი)
რამდენიმე გაუხმაურებელი ცნობა ქართველური ბიზანტიული მოღვაწეობის
თვალთახედვით

ეკა ჭყოიძე (თბილისი)
„ქველმოქმედი ქალები ბიზანტიაში და ათონის ივერთა მონასტრის
„სააღაპე წიგნის“ მონაცემები მათგე

14.00 – 15.00 მსუბუქი სადილი

15.00-18.00 – III სხდომა

თავმჯდომარები: მანანა ფხავაძე, შოთა მამულაძე

ვახტანგ ჯაფარიძე (თბილისი)
აღმოსავლეთ შავიბლვისპირეთის ადრებიზანტიური ხანის ძეგლების
გენეზისისა და ადრეული ფენების საკითხისთვის

შოთა მამულაძე, ემბარ კახიძე, მერაბ ხალვაში (ბათუმი)
აღმოსავლეთ ჭანეთის ადრებიზანტიური ხანის საფორტიფიკაციო ნა-
გებობანი (ათინასა და გულთვათის ციხეები)

გურამ ყიფიანი (თბილისი)
წმინდა ნინოს ჯვრის სახელობის ტაძარი (მოცემულობა და სტრუქტურა)

მაღონა მშვილდაძე (თბილისი)
ისტორიული ჭანეთის ქვის თაღოვანი ხილები

16.30 -16.45 შესვენება

**ნინო ინაიშვილი, გიორგი თავაშაიშვილი (ბათუმი)
ბიზანტიური მონეფები პეტრა-ციხისძირიდან**

**ალექსი ოსტროვსკი (კიევი)
დავით IV აღმაშენებლის სპილენძის მონეფის აფრიბუციისთვის**

**ირინა ვარშალომიძე, ნინო ბელაძე (ბათუმი)
ბათუმის არქეოლოგიურ მუზეუმში დაცული ბიზანტიური ოქროს მონ-
ებები**

**თამაზ დარჩიძე (ბათუმი)
ხოფა-პეტრას იგივეობის საკითხისათვის**

II სექცია

**ენა და ლიტერატურა
(აუდიტორია № 59)**

**სექციის ხელმძღვანელი მაია რაფაელა
11.00-14.00 – II სხდომა**

თავმჯდომარები: ოლიკო ბერიძე, ნანა გონია

**მაია მაჭავარიანი (თბილისი)
ისტორიული სინამდვილის ასახვა წმ.დიმიტრი თესალონიკელის „სას-
წაულების“ ეფთვიმე ათონელისეულ თარგმანში**

**ელისო ელიზბარაშვილი (თბილისი)
მეფე მირიანის ნადირობის დროს მზის დაბნელების სასწაულის ინ-
ტერპრეტაციისათვის**

**ნანა გონია (თბილისი)
ანტიკურობის რეცეფცია X-XIII საუკუნეების ქართულ პიმნოგრაფიაში**

**მანანა დარიბაშვილი (თბილისი)
ვერგილიუსის „ბუკოლიკების“ მეოთხე ეკლოგა და ქრისტიანული
ტრადიცია**

12.30 – 12.45 შესვენება

ქეთევან ნადარეიშვილი (თბილისი)

არგონავტების მითის ინტერპრეტაციისთვის ძველ ქართულ მწერლობაში

თამარ გოგოლაძე (გორი)

ბიბანგის ისტორიის ერთი ეპიზოდი მაფიანესა, პოეტურ და აფიო-გრაფიულ ტექსტებში

ოლიკო ბერიძე (თბილისი)

ეკურასისის რიტმული სტრუქტურისათვის ძველ ქართულ აგიოგრაფიაში

14.00 – 15.00 მსუბუქი სადილი

15.00-18.00 – III სხდომა

თავმჯდომარეები: ნელი მახარაძე, ექვთიმე კოჭლამაზაშვილი

მაია რაფაელა, დავით შენგელია (თბილისი)

ბერძნული გრამატიკული სქესის გამოხატვის ცდა არსენ იყალთოების ერთ დოკუმენტუროსოფიურ ტერმინთან დაკავშირებით

მევ აბდალაშვილი (ბერიუთი, ლიბანი)

ენათა დიფუზიის როლი საერთაშორისო კომუნიკაციაში ბიბანგის იმპერიის პერიოდში

ლია ქაროსანიძე (თბილისი)

ადამიანის ხმა (თიუ ანთროპიური ფაზე) და მისი კლასიფიკაცია ბერძნულ გრამატიკულ წყაროებში

ქეთევან ჯერვალიძე, ნინო პეტრიაშვილი (თბილისი)

რამდენიმე ბიბლიური პასაჟის განმარტებისათვის გიორგი მერჩულის „გრამატიკულ ხანძთელის ცხოვრებაში“: სიბრძნე, დუმილი, ყრმა

16.30 -16.45 შესვენება

ნინო ჯორბეგაძე (თბილისი)

ერთგვაროვანი ფონეტიკური მოვლენებისათვის საშუალო (ბიბანგიური) ხანის ბერძნულსა და ქართულში

მაია ქუქჩიშვილი, მერაბ ბერიძე (ახალციხე)

ხარ-ფუძის შესახებ ქართულში

ნელი მახარაძე (თბილისი)
ივირონის „რადიოგრაფის მეცნიერებელი იკონომისის ანგარიში“ (ქართულანგური ტრანსლიტერაციული ტექსტის ფონეტიკურ-ფონოლოგიური ანალიზი)

**III სექტია
კოდიკოლოგია, ტექსტოლოგია, თარგმანი
(აუდიოორია № 60)**

სექტიის ხელმძღვანელი დარეჯან თვალთვაძე

11.00-14.00 – II სხდომა

თავმჯდომარეები: ნინო მელიქიშვილი, ლევან გიგინეიშვილი

დამანა მელიქიშვილი (თბილისი)

მთარგმნელთა იდენტიფიკაციის საკითხისათვის გელათის სალიტერატურო სკოლაში

ნინო მელიქიშვილი, ნანა ჩიკვაგიძი (თბილისი)

წმ. ოთანე ოქროპირის პომილეტიკურ კრებულ „მარგალიტის“ ქართული რედაქცია

ვიქტორია ჯუღელი (თბილისი)

სამოციქულო მამათა ნაშრომები და მათი ქართული თარგმანები

თამარ აფციაური (თბილისი)

გრიგოლ ნოსელის „მოსეს ცხოვრებისა“ და მისი ეფთვიმე ათონელი-სეული ქართული თარგმანის ურთიერთმიმართებისთვის

12.30 – 12.45 შესვენება

მეგი გაბისონია (თბილისი)

თეოფილაქტე ბულგარელის „მარკობის სახარების განმარტების“ ბველი ქართული თარგმანი (XIIIს.)

ლევან გიგინეიშვილი (თბილისი)

პროკლეს „ღვთისმეტყველების საფუძვლების“ პეტრიწისეული თარგმანის თავისებურებები

ნათია მიროგაძე (თბილისი)

ესთერის წიგნის მესამე ბერძნული ტექსტი და მისი ქართული თარგ-მანი

14.00 – 15.00 მსუბუქი სადილი

IV სექცია

ფილოსოფია, თეოლოგია, ეკლესიოლოგია
(აუდიტორია № 58)

სექციის ხელმძღვანელი გიორგი ალიბეგაშვილი

11.00-14.00 – II სხდომა

თავმჯდომარეები: ნესტან სულავა, გიორგი ალიბეგაშვილი

გიორგი ალიბეგაშვილი (თბილისი)

მოციქულთა მისიონერული მოღვაწეობა საქართველოში (ბიზანტიურ-ქართულ-სომხური წყაროების მიხედვით)

თამარ გოგუაძე (დარემი, დიდი ბრიტანეთი)

ბიზანტია და ხაგების ღვთისმეტყველების წარმომავლობა

ნესტან სულავა (თბილისი)

ათონის მონასტრის აღაპთა საღვთისმეტყველო ასპექტები

დავით მერკვილაძე (თბილისი)

კათოლიკე მისიონერები კონსტანტინოპოლისა და თეოდოსიაში არქანჯელო ლამბერტის „წმინდა კოლხიდას“ მიხედვით

12.30 – 12.45 შესვენება

ნუგბარ პაპუაშვილი (თბილისი)

ბიზანტიური წესის კათოლიკეები სფამბოლსა და ეფალში

ქეთევან მამასახლიძისი (თბილისი)

ბასილი დიდი – სამონასტრო ცხოვრების ფუძემდებელი

შარლ რენუ (პარიზი)

უფლის ფერისცვალების დღესასწაულის წარმოშობის საკითხისათვის

**მარინე გიორგაძე (ბათუმი)
ეგერიას „მოგზაურობა“**

14.00 – 15.00 მსუბუქი სადილი

V სექცია

**კულტურა, ხელოვნება
(აუდიტორია № 61)**

სექციის ხელმძღვანელი ირმა მათიაშვილი

11.00-14.00 – II სხდომა

თავმჯდომარეები: იზოლდა ჭიჭინაძე, ერნა შირინიანი

ეკატერინე გედევანიშვილი (თბილისი)
პეიზაჟური ფონის თავისებური ასახულობანი XII-XIII საუკუნეების
ქართულ კედლის მხატვრობაში

თინათინ ხოშტარია (თბილისი)

დავით გარეჯის უდაბნოს მონასტრის მოწამეთა ეკლესიის მოხატულობის იკონოგრაფიის თავისებურებანი

ერნა შირინიანი (ერევანი)

კულტურული მოღვაწეობა შავი მთის სომხურ მონასტრებში

მარინე ცინცაბაძე (თბილისი)

ოქროს ხანა – რენესანსის პერიოდი XII-XIII სს.-ის ქართულ კულტურაში

12.30 – 12.45 შესვენება

იზოლდა ჭიჭინაძე (თბილისი)

ლარგვისის ბატიკის (A-25) მხატვრული გაფორმების საკითხისათვის

ირმა მათიაშვილი (თბილისი)

ბასილი დიდის მინიატურის იკონოგრაფიული ასპექტები Gr.48 ხელნაწერში

**ლია წერეთელი (თბილისი)
„მხედრობასა შინა აღმრდილი“**

14.00 – 15.00 მსუბუქი სადილი

15.00 თანამედროვე ხაგების გამოფენა აჭარის ხარიგონ ახვლე-
დიანის მუზეუმში: მამა ნიკოლოზ (მეცნიერებელი), ლევან ხალ-
ვაში, ბურაბა აფხაზავა, ერეპლე ქაჯაია, ნანა გუმბარიძე, იდა
თვარაძე, თამარ გოჩიაშვილი, ელიზავეტ სური;

**ქართული საგალობლები: მგალობელთა გუნდი
„ფერისცვალება“**

17.00 – 18.00 – კონფერენციის დახურვა

18.00 – 19.00 მსუბუქი სადილი

20.00 – გამგბავრება ბათუმიდან კაპადოკიაში

27 სექტემბერი – 29 სექტემბერი – კაპადოკია

**30 სექტემბერი
06.00 დაბრუნება ბათუმში**

გამგბავრება თბილისში

24 September - Tbilisi

12.00 – 14.00 - Plenary Session

(Ivane Javakhishvili Tbilisi State University, Building I,
I.Chavchavadze ave.1, Peter Melikishvili Conference Hall, aud. 115)

Chairs: Neli Makharadze, Tina Dolidze, Nodar Lomouri

Adolf Martin Ritter (Heidelberg)

Das „Mailänder Toleranzedikt“ im Rahmen der konstantinischen. Religions- und Kirchenpolitik – ein Durchblick durch die neueste Forschungsdiskussion

Kitty Machabeli (Tbilisi)

Byzantine Models and Their Georgian Replicas

Zurab Papaskiri (Tbilisi)

On the Byzantine Imperial Politics towards Georgia in the 11th c. (General Viewpoint)

Nodar Mamisashvili (Tbilisi)

Polyphony is itself nature of Universe

Malkhaz Erkvanidze (Tbilisi)

Beginning of a Study of Canonical-Structural Parallels between Georgian and Byzantine Church Music (Musical Analysis of One Chant)

Church Songs performed by Mtatsminda Mama Daviti Church Choir, Conductor Malkhaz Erkvanidze

The ensemble of Georgian women-ethnomusikologists “Mzetamze”, performer of exclusively traditional women songs from every region of Georgia.

Ensemble of the State Museum of Traditional Songs and Musical Instruments “Mchely”, Direktors: Ketevan Baiashvili and Givi Ksovreli

14.30 – 15.30 Lunch

16.00 – 18.00 Excursions:

Georgian National Museum

22.35 – Departure to Batumi

25 September - Batumi

07.00 – Meeting the guests, accommodation

10.00 – 11.00 Registration of Participants

(Batumi Shota Rustaveli State University, Ninoshvili str. 35)

11.00 – 12.00 Opening Speeches:

(Shota Rustaveli Hall, №55)

Opening Speech

Marine Giorgadze

Professor, Head of Department of European Studies at Batumi Shota Rustaveli State University, Co-chair of the Conference

Welcome Speeches:

Aliosha Bakuridze

Professor, Rector of Batumi Shota Rustaveli State University

Giorgi Tavamaishvili

Minister of Education, Culture and Sport of Ajara

Archimandrite Adam (Vakhtang Akhaladze)

Panos Yannakopoulos

Professor, Technical University of Piraeus (Greece)

Female Chamber Choir (Batumi City Hall Center of Art and Culture) – Church Songs

12.00 – 14.00 Plenary Session

(Shota Rustaveli Hall, №55)

Chairs: Marine Giorgadze, Theodore de Bruyn

Michael Bibikov (Moscow)

Byzantine Temporal Categories

Theodore de Bruyn (Ottawa, Canada)
Carol Harrison (Durham, UK)
Patristics around the World: the State of the Field

Theodore de Bruyn (Ottawa, Canada)
Carol Harrison (Durham, UK)
Long-Standing and Emerging Themes in Patristics

Tina Dolidze (Tbilisi)
Georgian Research into Patristic Theology and Ecclesiastic Literature

14.00-15.00 Lunch

Working Plan of the Sections
Time limit for speakers - 15 min

I Section

History, Archeology, Numismatics
(Shota Rustaveli Hall, №55)

Section Coordinator Nino Inaishvili

15.00-18.00 - Session I

Chairs: Nino Inaishvili, Giorgi Tavamaishvili

Manana Gabashvili (Tbilisi)
Role of Georgia in Establishment of Trebizond Empire

Дениза Сумбадзе (Tbilisi)
К историософскому пониманию титула “Сынов Давидов” - королевской династии грузинских Багратионов

Nana Gelashvili (Tbilisi)
Iran – Byzantine Relations in the VI c. - first third of VII c.

16.30 – 16.45 break

Марика Мшвиладзе (Tbilisi)
Об изучении истории взаимоотношения Византийской империи и черноморского побережья Западной Грузии (IV-VI вв.)

Davit Chkheidze (Tbilisi)
Echo of the Medieval Religious Wars in Modern Politics

Nana Khakhutaishvili (Batumi)
Peculiarities of Women Life in Early Byzantine Age (IV-VII cc)

II Section

Language and Literature
(Auditorium № 59)

Section Coordinator Maia Raphava

15.00-18.00 - Session I

Chairs: Maia Raphava, Ramaz Khalvashi

Eka Dughashvili (Tbilisi)
Commemorations and Hymns of St John of Damascus in X Century Georgian Iadgari

Ekvtimé Kochlamazashvili (Tbilisi)
St Mammas in Ancient Georgian Literature

Asma Chamly-Halwani (Beirut, Liban)
Byzance ou le signifiant-maître d'un monde-à venir dans Un Meurtre à Byzance de Julia Kristeva

Lali Urdulashvili (Tbilisi)
The Symbolisms of the Sun in the Byzantine Patristics and V. Nozadze's Rustvelological Contemplation

16.30 – 16.45 Break

Ramaz Khalvashi (Batumi)
What is Meant in Ioane Zosime's "*Satsamebelad*"

Rusudan Labadze (Tbilisi)
Variations of One Byzantine Apocrypha in Popular and Official Christianity

Irma Karaulashvili (Tbilisi)
The *Epistula Abgari* and Euthymius the Athonite

Ия Григалашвили (Tbilisi)

,,О конце света, Ипполита Римского в „Мученичество святого Гоброна”

**III Section
Codicology, Textology, Translation
(Auditorium № 60)**

Section Coordinator Darejan Tvaltvadze

15.00-18.00 - Session I

Chairs: Natela Vachnadze, Ana Kharanauli

Darejan Tvaltvadze (Tbilisi)

The Oldest Dated Manuscript of Giorgi Mtatsmindeli's Redaction of the Gospels

Ketevan Asatiani (Tbilisi)

Manuscripts Related to Kalmakhi Castle

Natela Vachnadze, Lia Kiknadze (Tbilisi)

The Miracle of Theodore the Holy Fool and History of His Ascension to Heaven

Ketevan Tatishvili (Tbilisi)

The Hymns of the Georgian Holy Fathers of Mount Athos in the Liturgical Book of the 18th Century

16.30 – 16.45 break

Tamar Tsopurashvili (Tbilisi)

The Georgian Translation of the Interpretation of Genesis by John Chrysostom

Lela Khoperia, Tina Tseradze (Tbilisi)

The Recently Revealed Georgian Sources Concerning John the Merciful

Maia Baramidze (Batumi)

Some Synonyms in the Georgian Prosaic Translations of John of Sinai's "The Ladder" (Comparative Analysis)

Георгий Маджарашвили (Tbilisi)
Жизнь и Деятельность Св. Фомы, Патриарха Иерусалимского

IV Section

Philosophy, Theology, Ecclesiology
(Auditorium № 58)

Section Coordinator Giorgi Alibegashvili

15.00-18.00 - Session I

Chairs: Carol Harrison, Tengiz Iremadze

Lela Alexidze (Tbilisi)

Two Concepts of Death in the Greek and Georgian Traditions

Lali Zakaradze (Batumi)

Christian Philosophy in Medieval Georgian and Byzantine Philosophy (Ioane Petritsi – Gregory Palamas)

Gábor Buzásı (Budapest)

Emperor Julian's solar theology and its Byzantine reception

Tengiz Iremadze (Tbilisi)

Neo-Platonic Doctrine about Soul and its Biblical Transformation by Joane Petritsi

Раул Гветадзе, Георгий Рамишвили, Давид Гветадзе (Tbilisi)

«Иеротеос» - Кодированный Логос Ареопагитского Корпуса

16.30 – 16.45 break

Peter Pechnyo (Istanbul)

Mevlana Cult and Sufi Mysticism

Magda Mtchedlidze (Tbilisi)

La compréhension du statut de la philosophie chez les auteurs géorgiens des XIème et XIIème siècles

Juli Shoshiashvili (Tbilisi)

The Bowl of god (ό μυστικός κρατήρ) in the Works of Dionysius the Areopagite

Dali Nadibaidze (Tbilisi)

The Shroud of Turin and the Acheiropoietic Images of Christ

Rusudan Kobakhidze (Tbilisi)

Concerning the Imagery of “Vine” in the Bible

V Section

Culture and Art

(Auditorium № 61)

Section Coordinator Irma Matiashvili

15.00-18.00 - Session I

Chairs: Irma Matiashvili, Merab Dzneladze

Anna Arevshatyan (Yerevan)

The Greek Influence on the Armenian Music Theory, the Study by Spiridon Melikyan in the Light of Modern Musicology

Merab Dzneladze, Maia Izoria (Tbilisi)

About Tbilisi St. Forty Sebastian Martyrs' Church

Nino Kavtarria (Tbilisi)

Georgian-Greek Manuscript (разнояз.0.1.58) from the National Library of Russia: XV Century and Artistic Tradition

Eter Edisherashvili (Tbilisi)

Originalities of Illumination of Georgian Liturgical Scrolls of XV-XVI Centuries (Relation to Later Byzantine Samples)

Magda Sukhiashvili (Tbilisi)

Again on the Interpretation of the term *Mortuli*

Nina Chichinadze (Tbilisi)

Visual Reconstruction of the Veneration of the Virgin Άγιοσορπίσσα

16.30 – 16.45 Break

18.00 – Excursions:
Gonio Museum-Reserve
Batumi Botanical Garden

20.00 - Banquet

26 September - Batumi

I Section
History, Archaeology, Numismatics
(Shota Rustaveli Hall, 55)

Section Coordinator Nino Inaishvili
11.00-14.00 - Session II

Chairs: Darejan Kldiashvili, Emzar Kakhidze

Vladimer Kekelia (Tbilisi)
On the Explanation of Some Parts in the Typikon of the Petritsoni Monastery (Bachkovo Monastery)

Khatuna Todadze (Tbilisi)
Structure of Georgian-Byzantine Monastic Life

Tina Ivelashvili (Akhalsikhe)
Greeks Compact Migration in Samtskhe-Javakheti

Darejan Kldiashvili (Tbilisi)
Georgian Aristocracy in Byzantium - the Jojikisdzes

12.30 – 12.45 Break

Lela Shatirishvili (Tbilisi)
Evidences on Three Byzantine Church Figures of IV Century

Manana Pkhakadze, Raul Chagunava (Tbilisi)
For Finding the Identity of Ashoti of “History of Kartli”

Natela Popkhadze (Tbilisi)

Several Data from the Corpus of the Byzantine Authors from Prof. Von Io-hannes Gotleib Stritter's Compiled Volumes Entitled *Memoria Populorum*

Eka Tchkoidze (Tbilisi)

Female Donors in Byzantium and Iveron Monastery's (Mount Athos) "Syno-dikon Biblion" about Them

14.00-15.00 Lunch

15.00-18.00 - Session III

Chairs: Manana Pkhakadze, Shota Mamuladze

Вахтанг Джапаридзе (Tbilisi)

Вопросы генезиса и ранних слоёв ранневизантийских памятников Вос-точного Причерноморья

Shota Mamuladze, Emzar Kakhidze, Merab Khalvashi (Batumi)

Early-Byzantine Fortifications in East Chaneti (Atina and Gultvati Fortresses)

Guram Kipiani (Tbilisi)

St. Nino's Cross Temple

Madona Mshvildadze (Tbilisi)

Stone Arch Bridges of Historic Chaneti

16.30 – 16.45 Break

Nino Inaishvili, Giorgi Tavamaishvili (Batumi)

Byzantine Coins from Petra-Tsikhisdziri

Alexey Ostrovsky (Kiev)

On Attribution of the Copper Coin of David IV the Builder

Irina Varshalomidze, Nino Dzneladze (Batumi)

Byzantine Gold Coins Stored in the Batumi Archaeological Museum

Tamaz Darchidze (Batumi)

On the Issue of Hopa-Petra Identity

**II Section
Language and Literature
(Auditorium №59)**

Section Coordinator Maia Rapava

11.00-14.00 - Session II

Chairs: Oliko Beridze, Nana Tonia

Maia Matchavariani (Tbilisi)

Depiction of the Historical Reality in Euthymius the Athonite's Translation of the "Miracles" of St. Demetrios of Thessaloniki

Eliso Elizbarashvili (Tbilisi)

For the Interpretation of the Miracle of Solar Eclipse during Hunting of King Miriani

Nana Tonia (Tbilisi)

Borrowings from Antiquity in the Georgian Hymnography of X-XIII Centuries

Manana Gharibashvili (Tbilisi)

Vergil's "Bucolics" Forth Eclogue and Christian Tradition

12.30 – 12.45 Break

Ketevan Nadareishvili (Tbilisi)

For the Interpretation of the Argonauts' Myth in the Old Georgian Literature

Tamar Gogoladze (Gori)

An Episode of the History of Byzantium in Chronicles and Hagiographic Poetry

Oliko Beridze (Tbilisi)

Rhythmic Structure of Ekphrasis in Old Georgian Literature

14.00-15.00 Lunch

15.00-18.00 - Session III

Chairs: Neli Makharadze, Ekvtime Kochlamazashvili

Maia Raphava, David Shengelia (Tbilisi)

On an Attempt to Express Greek Grammatical Gender for One Logical-Philosophical Term by Arsen Iqaltoeli

May Abdallah (Beirut, Liban)

The Role of the Diffusion of Languages in International Communication in the Era of the Byzantine Empire

Lia Karosanidze (Tbilisi)

Human Voice (τοῦ ἀνθρώπου φωνή) and its Classification in the Greek Grammatical Sources

Ketevan Jervalidze, Nino Petriashvili (Tbilisi)

Several Biblical Passages for Interpretation: Wisdom, Silence, Youth in “The Life of Grigol Khandzteli” by Giorgi Merchule

16.30 – 16.45 Break

Nino Jorbenadze (Tbilisi)

Toward the Homogenous Phonetic Processes in Greek and Georgian of the Middle (Byzantine) Ages

Maia Kukchishvili, Merab Beridze (Akhaltsikhe)

About the ხარ-(KHAR)- Root In Georgian

Neli Makharadze (Tbilisi)

An account of a Georgian Oikonomos of the Rodolivos Metochion of the Iviron Monastery (Phonetic-Phonological Analysis of a Transliterated Text in Georgian Alphabet)

**III Section
Codicology, Textology, Translation
(Auditorium № 60)**

Section Coordinator Darejan Tvaltvadze

11.00-14.00 - Session II

Chairs: Nino Melikishvili, Levan Gigineishvili

Damana Melikishvili (Tbilisi)

Concerning Identification of Translators in Gelati Literary School (Methodological Issues)

Nino Melikishvili, Nana Chikvatis (Tbilisi)

Georgian Version of the Homiletic Collection of St. John Chrysostom – “The Pearl”

Victoria Jugeli (Tbilisi)

The Writings of the Apostolic Fathers and Their Georgian Translations

Tamar Aptsiauri (Tbilisi)

For Interrelation of Gregory of Nyssas's "De Vita Moysis" And Its Old Georgian Translation by Euthymios the Athonite

12.30 – 12.45 Break

Megi Gabisonia (Tbilisi)

The old Georgian Translation (12th c.) of Theophylactus' (the Archbishop of Achrida) "Explanation of Mark's Gospel"

Levan Gigineishvili (Tbilisi)

Peculiarities of Ioane Petritsi's Translation of Proclus' "Elements of Theology"

Natia Mirotadze (Tbilisi)

The Third Greek Text of the Book of Esther and Its Georgian Translation

14.00-15.00 Lunch

IV Section

Philosophy, Theology, Ecclesiology
(Auditorium № 58)

Section Coordinator Giorgi Alibegashvili

11.00-14.00 - Session II

Chairs: Nestan Sulava, Giorgi Alibegashvili

Giorgi Alibegashvili (Tbilisi)

Apostles Missionary Activities in Georgia (According to Byzantine – Georgian – Armenian Sources)

Tamar Goguadze (Durham, UK)

Byzantium and the Origin of a Theology of Icons

Nestan Sulava (Tbilisi)

Theological Aspects of Feasts (Funeral Repasts) of Athon Monastery

12.30 – 12.45 Break

Давид Мерквиладзе (Tbilisi)

Римские католические миссионеры в Константинополе и Феодосии.
По сочинению «Святая Колхида» Арканджело Ламберти

Nugzar Papuashvili (Tbilisi)

Die Katholiken des byzantinischen Ritus in Konstantinopel und in Ettal

Ketevan Mamasakhli (Tbilisi)

Basil the Great - A Founder of the Monastic Life

Charles Renoux (Paris)

Les origines de la fête de la Transfiguration du Seigneur

Marine Giorgadze (Batumi)

Egeria's Travels

14.00-15.00 Lunch

V Section

Culture and Art

(Auditorium № 61)

Section Coordinator Irma Matiashvili

11.00-14.00 - Session II

Chairs: Izolda Tchitchinadze, Manea Erna Shirinian

Ekaterine Gedevanishvili (Tbilisi)

Some Peculiarities of the Representation of the Landscape in the Georgian
Painting of XII-XIII Centuries

Tinatin Khoshtaria (Tbilisi)

The Wall Painting of the Chapel Motsameta in the Rock-cut Monastery
Complex of Udabno David-Gareji

Manea Erna Shirinian (Yerevan)

The Cultural Activity in the Armenian Monasteries on the Black Mountain

Marine Tsintsabadze (Tbilisi)

The Golden Age – XII-XIII cc. Renaissance Period in Georgian Culture

12.30 – 12.45 Break

Izolda Tchitchinadze (Tbilisi)
About the Issues of the Decoration of Largvisi Pentecostarion (A-25)

Irma Mathiashvili (Tbilisi)
Iconographic Aspects of the Miniature of Gr.48 code

Lia Tsereteli (Tbilisi)
“Brought Up as a Warrior”

14.00-15.00 Lunch

**15.00 Exhibition of modern icon paintings at Khariton Akhvlediani
Museum of Ajara;
Georgian church songs: Choir “Peristsvaleba”**

17.00 – 18.00 - Closing of Conference

18.00 – 19.00 Dinner

20.00 – Departure to Cappadocia from Batumi

27 September – 29 September – Cappadocia

30 September
06.00 Return to Batumi

Departure to Tbilisi